

»patriciarar« og ein undirstøtt »proletarar«. Tað hevði verið forvitnisligt, um vit fingi at vita, annaðhvørt tað einans er P. M. Dam og teir, sum fylgja honum (javnadjarveljarar), ið fáa »etikettina« »proletar« hefta á seg, ella um tað eisini í fólkaflokkinum, sambandsflokkinum og sjálvstýrisflokkinum (L. Z's flokki) eru veljarar, sum orðið »proletar« hóska til. Vit kundu væl hugsað okkum, at teir »patriciarar«, sum stinga fingrar í sínar »aristokratisku« nasagluggar, tá ið P. M. Dam ella onkur av veljarum hansara nærka seg, eisini snerkja, tá ið onkur veljari úr hinum flokkunum kemur teimum í nánd. Annars eru vit alls ikki firtnir yvir orðið »proletar«, vit halda tað vera eitt satt heiðursnavn.

Hetta var eitt sindur um stættarmun o. a. Evnið er stórt og vittfatandi og sera áhugavert, og tað man valeyst vera hentast — eisini her hjá okkum í okkara litla samfelagi — at royna at kanna málið og taka støðu til tað, tí óivað verður tað so, tá ið hesin eldur, sum nú oyðandi fer um verðina, einaferð sloknar, og tingingar um at skapa frægari lívivor fyrri mannaættina fara fram, verður stættarmunur ikki tað minst týðandi mál, ið havt verður til viðgerðar. Hin stóra fjóðin eystanfyri, sum nú í 27 ár hevur roynt at beina fyrri øllum stættarmuni hjá sær sjálvari, vit uttan iva við tingingarborið krevja, at stættarmunur eisini í øðrum londum verður tikin til umrøðu.

Per Kúrberg.

Ljót álop.

I »Dimmalætting« nr. 80 í ár stendur oddagrein, ið nevnd er »Køllerpolitike«. Henda grein ger so ljót álop á Føroya lærarar, at ikki ber til uttan at triva í hana. Blaðstjórin finst harðliga at undirvisingarráðharra Jørgensen, tí at hann tók § 7 av og gav harvið lærarum loyvi til at nýta tað undirvisingarmál, ið teir halda vera best hóskaði.

Hetta mátti verið sjálvandi, og tann, sum finst at hesum, finst at við ongum skili og er soleiðis neyvan aftursvar verður.

Seinri í greinini sigur blaðstjórin, at »Undervisningen i Dansk har i de sidste Snese Aar været kummerlige«. Hetta er ógvuliga ljót á breiðsla, sum rakar allar lærarar í Føroyum. Higar til hevur danskt mál havt einar flestu tímar av øllum lærugreinum í føroyskum skúli, og er hetta satt, sum blaðstjórin skrivar, so man tað standa verri til við øðrum lærugreinum enn við danskum. Vit fara kortini at halda, at hetta er ikki so, tí vit vita, at føroyskir lærarar standa ikki aftan fyrri lærar í øðrum londum, og teir leggja allan

dent á at fáa sum mest burtur úr undirvisingini, og teir leggja ikki minsta dentin á undirvisingina í danskum máli.

Blaðstjórin á »Dimmalætting« veit sjálvandi ikki, hvussu til stendur í føroyskum skúli, og hann skuldi tí kunnað sær at tagt heldur enn at komið við slikum ljótum briksli, sum einki høpi er í. Klandrist hann við sínar javningar, hann er til tað sama, men lat føroyskar lærarar hava frið, tá teir geva frið.

Mikladalur, 21/10 1944.

Fyri FØROYA LÆRARAFELAG
Marius Johannesen.

Arbeidsmenn á sjógvi og á landi.

Hvussu hart og striggið tað er at arbeiða fyrri hina ognarleysu fjøldina skal eg her nevna eitt dømi um.

I Skálavík var einki arbeiðsmannafelag inn til 1940, og lønin lá væl lægri enn í øðrum bygðum. Harfyri tóku vit okkam saman og stovnaðu arbeiðsmannafelag. Men tíværri vóru tað nakrir arbeiðsmenn sum ikki vildu gerast limir, og hesir mennir fáa mest arbeiði.

Sum formaður fyrri arbeiðsmannafelaginum royndi eg at fáa eitt annað skil á hesum viðurskiptum, men tá kom øði í harra keypmann M. L. Videre, og tað endaði við, at hann steyndi mær fyrri skuld, sum eg var komin í, meðan eg í 4 ár var arbeiðsleysur vegna sjúku. Eg fekk tuberklar og lá á sanatoriu og konan og børnini høvdu tað einki at liva av og harfyri kom eg í skuld.

Eg eri nú tibetur so raskur aftur at eg kann arbeiða og eg havi onga skuld til nakran keypmann. Tað eri eg glaður yvir; men eg skriv hetta fyrri at fólk skulu vita, hvussu hættisligt tað er at standa sum formaður fyrri einum arbeiðsmannafelag uttan so er, at ein er fullkomuliga friur maður.

Ofra verður tað ført fram, at P. M. Dam og J. H. Danbjørg eru lærarar og ikki arbeiðarar; men framman fyrri standandi prógvar at tað ikki altíð er so stuttligt fyrri arbeiðsmenn at standa á odda í striði, sum fer fram millum arbeiðarafjøldina og yvirklassan. Mangir fiskimenn noyðast at ganga á landi í dag, meðan rikmenn sigla. Hvát er orsøkin annað enn tann, at summir duga betri enn aðrir at standa gott í eygunum á reidarum.

Latum okkum arbeiðsmenn og fiskimenn ikki villeiða av okkara móttøðumonnum; men latum okkum standa saman um javnaðarflokkin.

Magnus Olsen.

**Biðið postmannin
lekna tygum fyrri
Sosialin!**

Hendingar frá heimsbardaganum

Noreg.

Russar, sum fyrri nokrum døgum síðan tóku Petsamo í Finlandi, eru nú farnir um norska markið og hava friggjört Kirkenæs og fleiri aðrar smærri bygdir. Flogvøllin við Kirkenæs hava teir eisini tikið; tað var frá hesum vølli, at Týskurin gjørdi álop á konvojir, ið komu til og fóru frá Russlandi. Kirkenæs, ein hin besta havnin í norðri Noregi, hevur eisini havt stóran týdning fyrri Týskin, tí frá hesum býi sendu teir amboð og annað til herarnar í Finlandi.

Russar tóku býin so knappliga at figgindin hevði ikki stundir at forkoma nokrum; og fingi teir útgerð til eitt ársbrúk fyrri ein heilán her.

Hösdagin talaði Haakon kongur til norska fólkið, og segði hann, at nú var hin leingi ventada stundin komin, tá ið Noreg aftur skuldi gerast frítt land, og at nú mátti hvør maður hjálpa til í hesum verki. Russar, ið nú standa í Noreg, eru komin sum hjálparar móti felagsfiggindinum. Samstundis kunngjærdi hann, at eisini norskar herdeildir vóru við í bardaganum, og at so við og við, sum landið varð friggjort, vildu Norðmenn yviataka stýrið, soleiðis sum longu framanundan var avgjørt við Russar. At fáa hermenninar burtur úr Finlandi og frá norðri Noregi man vera ein ringur spurningur hjá Týskinum at loysa, tí ivaleyst liggur euski flotin við norsku strondina og ansar eftir, at eingin skal sleppa sjøvegin, og aðrir vøgr eru ikki.

Vesturfrenturin.

Einans við Schelde og Maas áirnar hava verið harðir bardagar hesa síðstu dagarnar, men har reka Kanadiar og Bretar eisini Týskin managott undan sær. Týskurin hevur stór tap bæði av hermennum og amboðum. Teir sameindu bumbad stöðugt øðliga býrvar beint aftanfyri Sigfried-verndargardin; Essen hevur soleiðis í hesi vikuni í tvíum álopum fingið tilsamans 9000 tons av bumbum.

Russland og Balkan.

Russar hava tikið fleiri býir í Eysturpreisen kunngjærdi Stalin í einum serligum boðskapi fyrst í vikuni. Eitt ódligt tankslag fer fram á vegnum til Königsberg; Týskurin setur alt inn hann hevur, men einans úrslitið er, at framgongdin hjá Russum verður nakat tarnað; at stöðga teim heilt eru teir ikki førir fyrri. ²/₃ av Grækenlandi eru friggjortir, og Bretar taka seg skjótt norður eftir. Í Ungarn ganga Russar skjótt fram, og nærkast teir Budapest.

Philippinarnar.

Amerikanarar hava góða framgongd og hava tikið fleiri flogvøllir. Við Philippinarnar hevur hesar síðstu dagarnar farið fram eitt hitt størsta sjóslag ið søguni, og Japanesar hava tapt í stórum; hópin av skipum hava teir mist, m. o. eru søkt 2 hangarskip, 2 slagskip, 4 kryssarar og nógvir destroyarar. 2 hangarskip og 6 slagskip eru ógvuliga illa skædd. Amerikanarar mistu í kryssara og eitt litit hangarskip.

Felagið fyrri

Handils- og skrivstovufólk

hevur aðalfund í klubbanum (litla sali) týskveldið hin 31. oktr. 1944 kl. 8.

Dagsskrá:

1. Frágreiðing.
2. Roknskapur.
3. Val av nevnd og tiltaksmonnum.
4. Val av roknskapargranskoðarum og tiltaksmanni.
5. Ymist.

Møgulig uppskot, sum limir ynskja viðgjørð á aðalfundinum, eiga at vera formanninum, hrr. Alfred Rasmussen, í hendi seinast 27. oktr.

Tórshavn, hin 16. oktober 1944.

NEVNDIN

Lýsi til børn

Aftur fyrri komandi vetur verður lýsi latið ókeypis til børn undir 14 ár og barnakonur. Sónarstýrini skipa fyrri útbýtingini og fáa lýsi frá landshandlinum frá 1. november til mai. Fyri Havnar og Havnar úttanbyggja kommunu verður lýsi útlýggjað frá keypmanni Poul Isaksen kl. 11—16. Barnakonur fáa lýsi frá læknum. Øll foreldur, sum unna sinum børnum væl, lata tey fáa ein barnaspón av lýsi um dagin.

Løgtingsskrivstovan.

Lýsing.

Tað verður her gjørt kunnigt, at tann av býráðnum samtykta figgjarættan yvir inntøkur og útreiðslur hjá kommununi, havnini og elektricitetsverkinum fyrri árið 1945, er til skjals á býráðsskrivstovuni frá 28. oktober til 11. november 1944, frá kl. 12 til 14.

Tórshavnar býráð,

tann 27. oktober 1944.

barnahjálparmerkið!